

Sverigefinska mor- och farföräldrar läser

Handledning till läsmor- och farföräldrar

Att stödja den tidiga läskunnigheten

Innehåll

Förord	4
Sverigefinska mor- och farföräldrar läser	5
Verksamhetsmodellen <i>Att stödja den tidiga läskunnigheten</i>	5
Organisering av läsestunder	5
Bra att tänka innan man startar en verksamhet	6
Lokaler	6
Information till vårdnadshavare.....	6
Böcker.....	6
Extramaterial som används i verksamheten	7
Läsestundernas upplägg	7
Den första läsestunden.....	7
Förslag på samtalsfrågor för att lära känna barnet.....	8
Utforska boken tillsammans	8
Vidare läsestunder	8
Volontärverksamhet	9
Volontärernas rättigheter och skyldigheter.....	9
Försäkring	9
Etiska principer för läsmor- och farföräldrar	9
Uppföljning av läsestunderna	10
Avslut eller paus i uppdraget	10
Hur lär man sig att läsa på finska?	10
Att stödja utveckling av den tidiga läskunnigheten	11
Interaktiv läsning	11
Metod 1: att peka och använda gester	11
Metod 2: att ställa frågor om berättelsen.....	11
Metod 3: att återberätta.....	11
Metod 4: att utöka	12
Att utöka ordförrådet	12
Vad innebär det att kunna ett ord?	12
Att lära sig ord genom litteratur	13
Fördelar med högläsning	13

Läsestunder med flerspråkiga barn	13
Skapa en uppmuntrande atmosfär under läsestunder	14
Fundera och reflektera över följande saker:.....	14
Stödmeter.....	14
Konkreta tips och råd.....	15
Barnet är inte på plats	15
Barnet vill inte delta i lässtunden.....	15
Barnet har svårt att koncentrera sig eller läsningen känns jobbigt.....	15
Barnet svarar inte på frågor eller vill inte prata	16
Något annat problem uppstår	16
Kommentarer från tidigare deltagare	16
Kontaktuppgifter till Isof	16

Bakgrund till verksamheten

Läsmor- och farföräldrar -verksamheten har utvecklats i Finland med stöd av Penningautomatföreningen i Niilo Mäki-institutets projekt *Stödjande av läsflytens utveckling i skolåldern* (2012-2014) och *Stödjande av språkliga färdigheter och läsning* (2015-2017). Samarbetspartner i utvecklingsarbetet har varit Mannerheims Barnskyddsförbunds Järvi-Suomi-distrikt.

Institutet för språk och folkminnen (Isof) har i samarbete med Niilo Mäki Institutet tagit fram en sverigefinsk version av Läsmor- och farförälder-verksamheten.

Niilo Mäki
INSTITUUTTI

Institutet för
språk och
folkminnen

Kielen ja
kansanperinteen
tutkimuslaitos

Förord

Vad roligt att du vill vara med i verksamheten *Sverigefinska mor- och farförälder läser!*

I den behovskartläggning som genomfördes av Isofs nationella språkcentrum finska under 2022–2023 framkom det upprepade gånger att det finns ett behov av att utveckla metoder som stödjer sverigefinska barns och ungas läsförmåga på finska, samt väcker deras intresse för kultur och litteratur. Inom projektet *Läs på finska*, som genomfördes under 2023–2024, utvecklades *Sverigefinska mor- och farförälder läser*-verksamheten som ett sätt att stödja inläring av finska och förstärka läsförmågan. Under 2025 utvecklades verksamheten vidare för att kunna stödja den tidiga läskunnigheten. I denna modell läser läsmor- och farföräldrar tillsammans med barn i förskola, förskoleklass och lågstadiet som ännu inte läser på finska eller svenska flytande.

Syftet med den nya verksamhetsmodellen *Att stödja den tidiga läskunnigheten*, som presenteras i den här handledningen, är att erbjuda yngre barn finskspråkiga läsupplevelser med läsmor- och farföräldrar och inspirera dem till läsning. Under läsestunderna skapas även naturliga möten mellan generationer samtidigt som läsmor- och farföräldrarna blir en del av barnens vardag. Barn får en regelbunden kontakt med sina mor- och farföräldrarnas generation, medan läsmor- och farföräldrar bekantar sig med dagens barn och får en inblick i deras värld samt läsvanor.

Den ursprungliga *Läsmor- och farföräldrar-verksamheten* utvecklades i Finland under 2012–2014 som en del av Niilo Mäki Institutets projekt som syftade till att stödja utvecklingen av läsflyt i skolåldern samt språkliga färdigheter och läsning. Utvecklingen skedde med stöd från Penningautomatföreningen och i samarbete med Mannerheims Barnskyddsförbunds Insjöfinlands distrikt. Läsmor- och farföräldrar-verksamheten har sedan dess vuxit och spridits över hela Finland.

Sverigefinska mor- och farföräldrar läser-verksamheten har utvecklats i samarbete mellan Institutet för språk och folkminnen (Isof) och Niilo Mäki Institutet under 2023–2024. Utvecklingsarbetet fortsätter under 2025.

Vi hoppas att verksamheten får en positiv inverkan på både läsmor- och farföräldrarnas och sverigefinska barnens vardag.

Stockholm, hösten 2025
Språkcentrum finska

Sverigefinska mor- och farföräldrar läser

Verksamhetsmodellen *Att stödja den tidiga läskunnigheten*

I den *Sverigefinska mor- och farföräldrar läser*-verksamheten läser frivilliga seniorer tillsammans med barn. Verksamhetsmodellen *Att stödja den tidiga läskunnigheten* riktar sig till barn i förskole-, förskoleklass- och lågstadieålder. Barnen som deltar i läsestunderna behöver inte kunna läsa på finska eller svenska flytande.

Sverigefinska mor- och farföräldrar läser-verksamheten erbjuder en möjlighet till barn att få stöd med att lära sig finska samt utveckla den begynnande läskunnigheten. Läsestunder med en läsmor- eller farförälder ersätter inte undervisning i finska, men de kan vara ett komplement till modersmålsundervisning. Läsestunderna kan anordnas under skoldagen eller efter undervisningstid i fritidshemmet, i samband med modersmålsundervisning eller till exempel i samarbete med ett bibliotek. Läsmor- och farföräldrar kan även besöka förskolor och läsa för förskolebarn på finska. Läsestunderna kan ske enskilt med ett barn eller i smågrupper (1–3 barn). Det är bra om ett barn får träffa en läsmor- eller farförälder cirka tio gånger, så att en trygg relation hinner byggas upp mellan dem.

Det viktigaste uppdraget för en läsmor- eller farförälder är att väcka barnens intresse för läsning på finska och att skapa positiva läsupplevelser med dem.

Verksamheten syftar till att stödja barnens läsutveckling och läsvanor genom att utforska bilder, texter och böcker tillsammans med en läsmor- eller farförälder. Man utforskar ord och funderar på hur de bildas samt bekantar sig med bokstäver och fonem (hur en bokstav låter). Interaktiva metoder som används – att läsa tillsammans och bygga ordförråd – är forskningsbaserade och har visat goda resultat. Den generationsöverskridande kontakten är också värdefull. Barnen får delta i lugna och trevliga läsestunder med en vuxen som ger dem odelad uppmärksamhet.

Organisering av läsestunder

Institutet för språk och folkminnen (Isof), genom sitt Språkcentrum finska, koordinerar den *Sverigefinska mor- och farförälder*-verksamheten nationellt. Språkcentrum finska stödjer lokala verksamheter samt de som

organiserar och samordnar läsestunderna. Språkcentrum finska ansvarar även för introduktion av läsmor- och farföräldrar till verksamheten och läsmetoder samt delar ut material.

Bra att tänka innan man startar en verksamhet

Det finns olika sätt att anordna en *Sverigefinsk mor- och farföräldrar läser*-verksamhet. Den som anordnar läsestunder kan till exempel vara en kommun, skola, förskola, förening eller bibliotek. Verksamheten kan också organiseras i samarbete med kommunen och skolan eller med modersmålslärares. Först bör man utse en koordinator som ansvarar för praktiska arrangemang, rekryterar frivilliga läsmor- och farföräldrar, håller kontakt med olika aktörer och informerar om verksamheten. Koordinatören säkerställer också att de frivilliga läsmor- och farföräldrar deltar i Isofs introduktion till den Sverigefinska mor- och farföräldrar läser-verksamheten, där de får lära sig mer om själva verksamheten men även om olika läsmetoder som används under läsestunderna.

Lokaler

Läsestunderna bör hållas i en lugn miljö. Det är bra om lokalen har kuddar eller bekväma sittplatser där barn kan vara i lugn och ro under den tiden man läser. Att kunna röra på sig vid behov är bra – det är inte nödvändigt att alltid sitta stilla.

Information till vårdnadshavare

Lokala koordinatören, läraren, pedagogen eller en annan ansvarig person skickar information till vårdnadshavarna för samtliga barn som deltar och informerar dem om att *Sverigefinska mor- och farföräldrar läser*-verksamheten startar i förskola, förskoleklass, skola eller i fritidshemmet. Det är viktigt att ge vårdnadshavare kontaktuppgifter till den som koordinerar verksamheten för exempelvis frågor eller frånvaroanmälan. Isof tillhandahåller en brevmall som kan användas för kommunikation med vårdnadshavare.

Böcker

Lokala koordinatören, läraren, pedagogen eller personal i ett bibliotek kan hjälpa till med att välja böcker eller leta upp dem i biblioteket vid behov. En del skolorna kanske har finskspråkiga böcker i skolans bibliotek. Läsmor- eller farföräldrar kan också delta i bokvalet eller ta med sig egna böcker. Böcker bör vara bilderböcker eller sagoböcker med mångsidiga bilder och kan vara skön- eller facklitteratur, men inte läroböcker. Språkcentrum finska har tillsammans med Finlandsinstitutets resursbibliotek och Niilo Mäki

Institutet tagit fram en boklista som kan användas som stöd och inspiration vid bokval. Samma bok kan läsas under flera lästunder om barnet eller barnen så önskar.

Ett tips är att bestämma i förväg var boken eller böckerna kan förvaras mellan läsestunder och var de ska återlämnas efter man har läst dem.

Extramaterial som används i verksamheten

Innan läsestunderna börjar skickar Isof material till den lokala koordinatören, som delar ut det till läsmor- och farföräldrarna. Materialet innehåller:

- Bokmärke
- Klistermärkeshäfte och klistermärken
- Namnskylt för läsmor- eller farförälder
- Tygpåse till både barn och läsmor- eller farförälder
- Uppföljningsformulär för läsestunder
- Läsdiplom
- Bokrekommendationslista
- Brevmall för information till vårdnadshavare
- Handledning till läsmor- eller farförälder

Barnen som deltar i verksamheten får ett bokmärke, ett klistermärkeshäfte och klistermärken att sätta in efter varje läsestund. I slutet av terminen eller efter ett vis antal läsestunder (exempelvis efter 10 tillfällen) får barnen ett läsdiplom. Läsmor- eller farföräldrarna får ett uppföljningsformulär till läsestunder, en namnskylt, en handledning med tips och råd samt en tygpåse till sig själv och deltagande barn.

Läsestundernas upplägg

Den första läsestunden

Under den första läsestunden kan man ta tid för att lära känna varandra, välja och titta på böcker tillsammans. Man kan berätta om sin egen läsning och sina favoritböcker på ett sätt som passar barnens ålder.

Förslag på samtalsfrågor för att lära känna barnet

”Vad gillar du att göra på fritiden?”

”Vilka lekar och spel tycker du om?”

”Vad är du nyfiken på?”

”Vilken sorts böcker tycker du om?”

”Varför är det viktigt att kunna läsa? Läsning ger både nytta och glädje. Jag gillar all inspirera barn att läsa mer”

Utforska boken tillsammans

Titta på omslaget och baksidan.

- Vad tror ni att boken handlar om?
- Vad väcker bilderna för tankar?
- Har barnet läst något liknande tidigare?

Egen entusiasm smittar av sig! Du kan också berätta om böcker du själv tyckte om som barn.

Vidare läsestunder

Efter det första tillfället kan man börja läsa mer interaktivt. Man tittar på bilder, pratar om dem, övar på att känna igen bokstäver och koppla dem till ett fonem. Man kan också använda lekar, spel och övningar som stödjer barnets språkutveckling.

Sitt gärna bredvid barnet eller i en smågrupp så att alla ser boken. Barnen ska kunna röra sig fritt – det är inte alltid nödvändigt att sitta stilla. Börja gärna med att prata om hur dagen varit eller vad barnet har läst hemma. Det är också bra att återkoppla till vad som hände i boken förra gången.

Beröm barnen för att de koncentrerar sig på bilderna och berättelsen. För små barn är 15–20 minuter en lång läsestund. Avsluta gärna läsestunden med att prata om bokens innehåll och avsätta också tid för att välja ett klistermärke.

Volontärverksamhet

Sverigefinska mor- och farföräldrar läser-verksamheten är en frivilligverksamhet där volontärer, som har fått en introduktion till verksamheten, läser tillsammans med barn.

Volontärernas rättigheter och skyldigheter

En volontär arbetar och deltar med en vanlig människas färdigheter och villkor. Volontärer har rätt till en introduktion och handledning till verksamheten. De ersätter aldrig yrkespersoner och förväntas inte ha yrkeskunskaper. Man deltar i verksamheten under tider som passar en själv.

Som en volontär förbinder man sig till sekretess, vilket betyder att man respekterar den information som man får i verksamheten. Läsmor- och farföräldrar förbinder sig till att inte avslöja eller utnyttja information som rör barnens liv eller barnens namn till utomstående personer. Om ett barn berättar något oroande under en läsestund, ska man kontakta barnets lärare, pedagog, den personen som koordinerar verksamheten eller vårdnadshavare.

Eftersom läsmor- och farföräldrarna läser med barn, krävs det ett utdrag ur belastningsregistret (enligt [Lag \(2013:852\) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn, Sveriges riksdag](#)). Volontärerna beställer ett utdrag ur belastningsregistret från polisen. Utdrag kan beställas från följande webbplats:

<https://polisen.se/tjanster-tillstand/belastningsregistret/barn-annan-verksamhet/blanketter---ovrigt-arbete-med-barn/>.

Volontärerna ska visa upp sitt utdrag ur belastningsregistret för den som koordinerar verksamheten innan läsestunderna börjar. Utdraget måste lämnas in i det originalkuvert det kom i – oöppnat.

Försäkring

Läsmor- och farföräldrarna ska vara försäkrade under läsestunder och vid resor till och från verksamheten. För mer information om försäkringen, kontakta den person som koordinerar verksamheten innan verksamheten börjar (t.ex. kommunen, skolan eller föreningen).

Etiska principer för läsmor- och farföräldrar

- Som volontär är du en vuxen som har en roll i barnets liv.

- Du deltar frivilligt – ditt uppdrag ersätter inte professionell undervisning, som modersmålsundervisning i finska.
- Din insats som en volontär är meningsfull och bygger på en ömsesidig kontakt. Förutom att stötta de barnen som du möter, bidrar du också till revitalisering av det finska språket i Sverige.
- Du bemöter alla människor som du möter jämlikt och respektfullt – varje individ är lika mycket värd.
- Som volontär omfattas du av tystnadsplikt, men du kan ta upp eventuella bekymmer med barnets lärare, pedagog eller den som koordinerar verksamheten.

Uppföljning av läsestunderna

I början av terminen får läsmor- eller farföräldrar ett formulär för att följa upp läsestunderna. Vid terminens slut lämnas formuläret till den person som koordinerar den lokala verksamheten. Språkcentrum finska samlar in information från lokala koordinators via e-post för sin egen rapportering. Dessutom kan Språkcentrum finska skicka ut en utvärderingsenkät till koordinators, volontärer samt barn och deras vårdnadshavare.

Avslut eller paus i uppdraget

Om du vill avsluta eller ta en paus från ditt uppdrag som en läsmor- och farförälder, meddela din lokala koordinators och barnets skola, förskola eller modersmålslärare. Du är välkommen att delta så länge du vill – uppdraget ska kännas meningsfullt och glädjefyllt, inte som en belastning.

Att läsa med barn

Hur lär man sig att läsa på finska?

I finska språket är kopplingen mellan en bokstav och ett fonem (hur en bokstav låter) mycket konsekvent. Det betyder att varje bokstav motsvarar ett enda ljud (fonem). Den enda undantaget är äng-fonemet (ŋ), som inte har en egen bokstav i alfabetet. Tack vare denna tydliga struktur lär sig barn i Finland ofta att

läsa relativt snabbt. Men vissa barn kan ändå ha svårigheter med att utveckla flyt i läsning och behöver mer stöd och övning.

Utmaningar i läsning i en sverigefinsk miljö kan bero på skillnader mellan svenskans och finskans ljudsystem samt på olika metoder för att lära sig att läsa. Om ett barn lär sig att läsa på svenska först, kan läsning på finska kännas utmanande, exempelvis vad gäller skillnader mellan olika fonem (Ä och E) eller fonemens längd (kisa – kissa, tuli - tuuli). Om läsningen känns jobbig kan barnets läslust och intresse minska.

Därför är sverigefinska läsmor- och farföräldrarnas stöd och uppmuntran ovärderligt för barnen!

Att stödja utveckling av den tidiga läskunnigheten

När barn håller på att utveckla sin läsförmåga och lära sig att läsa spelar bilder i en bok en central roll. Bilder ger en möjlighet att tolka och förstå innehållet även utan att kunna läsa text. Därför är det viktigt att välja böcker med tydliga och mångsidiga bilder som barnen känner igen. Under läsestunderna kan man använda olika interaktiva läsmetoder. Det viktigaste är dock att skapa en uppmuntrande och positiv atmosfär!

Interaktiv läsning

Metod 1: att peka och använda gester Innan man börjar att läsa pekar läsmor- eller farföräldern på en bild som är betydelsefull för berättelsen och frågar: "Vad tycker du händer i den här bilden?"	Varför det? Barn får agera som en "läsare" genom bilder. Med hjälp av bilderna kan man öva nya ord och berättarförmåga.
Metod 2: att ställa frågor om berättelsen Under läsningen stannar man vid ett lämpligt ställe i boken och läsmor- eller farföräldern ställer öppna frågor som till exempel: "Vilka karaktärer är det i den här boken?" "Vad gör de?" "Vart gick de?" "Vilka äventyr är de ute på?"	Varför det? Barn får öva på att lyssna. Barn lär sig att dra slutsatser och tolka utifrån den lästa boken.
Metod 3: att återberätta	Varför det?

Efter läsningen frågar läsmor- eller farföräldern barnet: "Kan du berätta för mig vad du tycker hände i den här berättelsen?"	Barn får öva på att återberätta. Detta utvecklar barnens minne, hörförståelse och färdigheten av att kunna återberätta.
Metod 4: att utöka Bokens händelser kopplas till barnens liv och egna erfarenheter som till exempel: "Har du målat?" "I boken målade barnet med vattenfärger, har du provat vattenfärger?" "Vad tycker du om att måla?"	Varför det? Man övar på att berätta. Barnen får berätta om sina egna erfarenheter och tankar med egna ord.

Att utöka ordförrådet

Ordförrådet är en avgörande faktor i språkinläringen. Ju större ordförråd ett barn har, desto bättre förstår barnet det som läses och hörs. Att utveckla ock utöka ordförrådet handlar i praktiken om att lära känna nya ord och få använda dem regelbundet så att de blir en naturlig del av barnets språk. På så sätt förstärks även tidigare kunskaper och färdigheter, vilket gör läsning och kommunikation mer meningsfulla.

Vad innebär det att kunna ett ord?

Att kunna ett ord har inte en enkel definition – det finns olika nivåer och grader av att kunna ord. Att lära sig ord och utöka ordförrådet kan ses som ett kontinuum: vissa ord känns bekanta men man minns inte exakt vad de betyder, medan andra ord kan användas självständigt och korrekt i olika sammanhang. Man brukar skilja mellan:

- förståelseordförråd – ord vars betydelse man känner igen
- produktivt ordförråd – ord man själv kan använda

Att kunna ett ord innebär flera saker:

- att känna till ordets betydelse
- att kunna böja det korrekt
- att uttala det rätt
- att förstå stilnivåer och användningssätt

Att lära sig ord genom litteratur

Det effektivaste sätt att lära sig nya ord är att läsa böcker som har en tydlig koppling till barnets vardag och liv. Barnböcker innehåller ofta teman som barn känner igen, men de innehåller också nya ord och fenomen. Genom litteratur lär sig barn ord indirekt, vilket är ofta mer effektivt än att lära sig enskilda ord utan kontext. I böcker förekommer orden i meningsfulla sammanhang, vilket gör det lättare att minnas dem. Orden lagras inte som enskilda enheter i minnet, utan i ett nätverk av betydelser. När barn lär sig nya ord, kopplas de till redan kända ord. Att läsa böcker och berättelser hjälper till att bygga upp dessa nätverk. Dessutom förekommer ord i böjda former vilket stärker även den grammatiska förståelsen.

Fördelar med högläsning

Vid högläsning lär sig barn uttal, intonation (talets melodi), rytm och betoning. Svenska och finska språk skiljer sig bland annat i uttalet av vokaler, till exempel u, o, y, e, ä. Högläsning och att lyssna på när någon läser är särskilt viktiga när barns vardagliga språkmiljö skiljer sig från finskan.

Läsestunder med flerspråkiga barn

Verksamhetsmodellen *Att stödja den tidiga läskunnigheten* lämpar sig även för flerspråkiga barn. I denna verksamhetsmodell läser man böcker med bilder vilket ger barn en möjlighet att tolka innehåll även utan att kunna läsa text. Det är viktigt att komma ihåg att finska, av olika skäl, inte talas i alla sverigefinska familjer, och att det ibland heller inte läses finska böcker i hemmet. Vissa familjer kanske inte ens vet att det går att låna finskspråkig litteratur från bibliotek. Sverigefinska barns erfarenheter av finskspråkig litteratur kan vara mycket begränsade och därför är läsestunder med en sverigefinsk läsmor- eller farförälder extra värdefulla.

Skapa en uppmuntrande atmosfär under läsestunder

Det är viktigt att skapa en positiv och trygg atmosfär under läsestunderna. När ett barn möter en läsmor- eller farförälder för första gången, möter barnet också en ny vuxen. Det är viktigt att hålla läsestunder som trevliga och trygga upplevelser med barn. Beröm dem för att de läser och engagerar sig i berättelser. Läsmor- eller farförälderns viktigaste uppgift är att uppmuntra och kämpa barn så att de kan uppleva läsglädje!

Fundera och reflektera över följande saker:

- Hur skapar jag en positiv och uppmuntrande atmosfär?
- Hur uppmuntrar jag barn att tala och använda finska?
- Hur kan jag lyfta fram flerspråkighet som något positivt?
- Hur kan jag visa barn vänlighet och acceptans (med till exempel miner, gester, ord eller ton)?
- Hur tar jag hänsyn till eventuella kulturella skillnader?
- Hur kan jag inspirera barn att läsa finska böcker även hemma?

Att stödja barns funktionella färdigheter

Med funktionella färdigheter avses sådana färdigheter som hjälper barn att styra, kontrollera och rikta sitt eget agerande. Dessa är uppmärksamhet, självreglering, arbetsminne och flexibilitet. När barn kommer till skollåldern är dessa färdigheter fortfarande under utveckling och stöd från vuxna och omgivningen är mycket viktigt.

Stödmetoder

Vuxnas vägledning och exempel är avgörande och hjälper barn att förstå vad läsestunderna innebär, vad som förväntas av dem eller hur lång tid det tar. Ge barn tydliga och korta instruktioner – en i taget. Använd gärna gester för att konkretisera:

”Jag läser för er i fem minuter.” (visa fem med fingrarna eller peka på siffran fem på en klocka)

”Vill du sätta dig här på stolen?” (klappa på stolen)

”Vad händer i den här bilden i boken?” (peka på bilden)

Skapa gemensamma regler för läsestunder tillsammans med barnen. Gå igenom dem i början av varje tillfälle. Reglerna kan även förmedlas på svenska och bör vara konkreta, till exempel:

"Jag lyssnar när någon annan pratar." (peka på öronen)

Konkreta tips och råd

Välj en lugn plats för läsestunder. Det är bra om det finns kuddar eller bekväma sittplatser där barnen kan sitta. Det går bra om barnen vill röra på sig vid behov – det är inte nödvändigt att alltid sitta stilla. Man kan komma överens om en maskot som får följa med från förskolan eller skolan, till exempel ett gosedjur vid läsning av en djurbok. I en smågrupp kan gosedjuret gå runt mellan barnen, till exempel så att den som talar håller i det. Barnen kan också få ett taktilt föremål att hålla i, till exempel en bit häftmassa att fingra på.

Att hantera utmanande situationer

Ibland kan det uppstå utmaningar under läsestunderna och med läsningen. Då är det viktigt att läsmor- eller farföräldern tar upp detta med barnets lärare, pedagog, den som koordinerar verksamheten eller barnets vårdnadshavare. Nedan presenteras några eventuella exempel och lösningar.

Barnet är inte på plats

Det är förstås önskvärt att vårdnadshavaren alltid anmäler frånvaro, men ibland kan det glömmas bort. Det är bra att prata med läraren, pedagogen, den som koordinerar verksamheten eller barnets vårdnadshavare om detta och bestämma hur läsmor- eller farföräldern också får ett meddelande om barnet är frånvarande.

Barnet vill inte delta i lässtunden

Motvilja kan bero på trötthet eller något som hänt tidigare under dagen. Ett samtal eller en liten lekstund kan hjälpa. Ofta blir barnet intresserat av läsningen efter en stund. Det är viktigt att uppmuntra och kämpa barnet! Läsestunderna ska vara avslappnade och trevliga stunder tillsammans med en trygg vuxen.

Barnet har svårt att koncentrera sig eller läsningen känns jobbigt

I början kan det kännas lite knepigt att läsa tillsammans med ett nytt barn, men det brukar bli lättare efter några gånger. Beröm och uppmuntran hjälper mycket. Man kan titta på bara några bilder i boken eller ta flera pauser.

Barnet svarar inte på frågor eller vill inte prata

Vissa barn är mer blyga och behöver mer tid för att känna sig trygga med en ny vuxen. Även om barnet inte vill prata i början, brukar det lossna efter några läsestunder. Fortsätt att prata på ett vänligt och naturligt sätt!

Något annat problem uppstår

Det går alltid avbryta en läsestund om det känns att situationen kräver det. Nästa gång kan barnet ha en helt annan dag och vara mer ivrig på att läsa tillsammans.

Kommentarer från tidigare deltagare

"Jag är glad att jag har fått lära känna dagens barn och att jag har fått inblick i deras liv."

Läsmorförälder

"Nu blev det tre meningar i rad helt rätt!" Ett barn

"Varför har inte jag en läsmorförälder?" Ett barn

"Varje barn jag möter är viktig och unik." Läsmorförälder

"Barnens glädje och lärande är belönande." Läsfarförälder

"Varje gång jag går hem från skolan märker jag att jag ler." Läsmorförälder

"Jag kan redan bättre!" Ett barn

"Läsestunderna i skolan är veckans höjdpunkt för mig." Läsmorförälder

Kontaktuppgifter

Institutet för språk och folkminnen (Isof) Suomen kielikeskus - Språkcentrum finska

E-post: sprakcentrumfinska@isof.se

Mer information om *Sverigefinska mor- och farföräldrar läser* finns på Isofs webbplats (på finska):

www.isof.se/minoritetssprak/suomi/kielenedistaminen/lue-suomeksi/ruotsinsuomalaiset-lukumummit-ja--vaarit

Telefon (växel): 0200-28 33 33 | www.isof.se

Sverigefinska mor- och farföräldrar läser erbjuder en möjlighet till

- regelbundna läsestunder med samma barn
- möten mellan generationer och möjligheten till att lära känna barnens värld idag
- en delad läsglädje med barnen
- att kunna ge omedelbar positiv feedback till barnen
- diskussioner om böcker med en trygg vuxen
- stöd till barns begynnande läskunnighet eller ökat flyt i läsandet.